

Knihovněda.cz

Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800

Vojtěch Šícha
Knihovna AV ČR

KVO/KNAV

Knihovědné oddělení Knihovny AV ČR

Náš tým

PhDr. Lenka Veselá, PhD.
Vedoucí Oddělení pro výzkum a vývoj
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Vojtěch Šícha
Vedoucí Oddělení
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Andrea Zelinková, PhD.
Zástupce vedoucí oddělení
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

PhDr. Anželika Baďurová
Oddělení pracovní
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Lenka Bárťová
Oddělení pracovní
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Markéta Kučerová
Oddělení pracovní
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

PhDr. Veronika Šladná
Oddělení pracovní
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Vendula Vrážčíková
Oddělení pracovní
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Helena Zachová
Oddělení pracovní
PUBLIKAČNÍ ODDĚLENÍ

Naším hlavním úkolem je tvorba Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků vydaných do roku 1800 (BCBT).

Bibliografie cizojazyčných bohemikálních tisků
do roku 1800 (BCBT)

Rozšířené vyhledávání

[Domů](#)

[Zobraz katalog](#)

[Vyhledávání](#)

[Rejstříky](#) ▾

[Přihlásit se](#)

Databáze BCBT eviduje a zpřístupňuje cizojazyčnou tiskařskou produkci v latinkovém písmu vydanou v českých zemích do roku 1800.

Částečně eviduje také data k bohemikální produkci zahraničních tiskáren a výběrově k české knižní ilustraci.

BCBT spolu s databází Knihopis tvoří českou národní retrospektivní bibliografii.

Jejich virtuální spojení na portálu Knihověda.cz představuje základní infrastrukturu pro výzkum české knižní kultury do konce 18. století.

Věnujeme se výzkumným úkolům a projektům

Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských historických fondech

Švédská knižní kořist z českých zemí

Česká knižní ilustrace v raném novověku

Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských historických fondech

Švédská knižní kořist z českých zemí 1646-1648

Česká knižní ilustrace v raném novověku

Databáze

Databáze moderní oborové literatury ke knižní kultuře v Čechách a na Moravě do poloviny 19. století.

Databáze dochovaných exemplářů knih, které byly jako součást válečné kořisti na sklonku třicetileté války odvezeny z českých zemí do Švédska.

Databáze ilustrací ve starých tiscích vydaných v českých zemích do poloviny 16. století.

Databáze ilustrací z různých vydání Ovidiových Proměn z fondu KNAV.

Zahraniční spolupráce

Participation through Prayer in the Late Medieval and Early Modern World (PRAYTICIPATE)

Print Culture and Public Spheres in Central Europe 1500–1800 (PCPSce)

Working Group on Retrospective Bibliographies CERL

Časopis **Knihy a dějiny**

- odborné recenzované periodikum vydává KNAV od roku 1994
- zveřejňuje výsledky nejnovějšího bádání v oblasti dějin české knižní kultury do poloviny 19. století
- vychází v režimu Open Access a je zařazeno do citačních databází Scopus, CEJSH, ERIH+ a platformy Recensio.net
- přístupné online na platformě AS Journals a JSTOR

Fond rukopisů, prvotisků, starých a vzácných tisků

XIII-XIX

století

25.000+

starých tisků

200+

prvotisků & rukopisů

1953

rok založení

Popularizační činnost

Knihověda.cz

Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800

NAKI II 2016-2020

Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje
národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II), identifikační kód
DG16P02H015

múa

Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800

Knihovněda.cz
Portál k dějinám české knižní kultury do roku 1800

CS EN

Databáze

Bibliografická databáze bohemikálních tisků, rukopisů a moderní literatury

Všechna pole Hledat

[Pokročilé vyhledávání](#)

Encyklopedie

Encyklopedie knihy

Kolorování (z lat. colorare = barvit, angl. colouring, fr. coloriage, něm. Kolorierung) ruční nanášení barev na knižní či jednotlivou černobílou grafiku. Ilustrace.

[Zobrazit detail](#)

Mapa

Mapa tiskarské produkce Čech a Moravy

Aktuality:

15. 4. 2025 | CALL FOR PAPERS

Příroda učitelka

Mezinárodní konference *Příroda učitelka* pořádán Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského a Historickým ústavem AV ČR. Centrem pro dějiny vzdělanosti, se bude konat ve dnech **19. a 20. června 2025** v Národním pedagogickém muzeu a knihovně J. A. Komenského. Příhlášky s návrhy příspěvků poslejte do **15. 4. 2025**.

7. 4. 2025 | VÝSTAVY

Kristova cesta na Golgotu ulicemi Jeruzaléma

Výstava restaurovaného grafického listu Johanna Daniela Herze staršího (1693–1754) – Pohled na Jeruzalém a Kristovými patlami – z doby kolem roku 1735 se koná od **10. 4. 2025 do 6. 7. 2025** v Arcidiecézním muzeu Olomouc. (Kaple sv. Jana Křtitele).

2. 4. 2025 | CALL FOR PAPERS

Předmět dokonalosti v raném novověku

Odborný workshop *Předmět dokonalosti v raném novověku* pořádá Oddělení pro konomiologii a intelektuální dějiny raného novověku FLÚ AV ČR v rámci programu „Strategie AV21 Moc předmětů: Materialita mezi minulostí a budoucností“ ve spolupráci s Knihovnědým oddělením KNAV ČR a Městskou knihovnou Klatovy. CFP do **30. dubna 2025**!

základní oborová infrastruktura pro výzkum starší české knižní kultury

Bibliografické databáze

bohemikálních tisků, rukopisů a moderní literatury

- KPS & BCBT
- Tisky & rukopisy
- Historické dokumenty & související literatura
- Provázání s encyklopedickými hesly
- Datový základ pro Mapu tiskařské produkce

The screenshot shows the search interface of the 'Bibliografická databáze bohemikálních tisků, rukopisů a moderní literatury'. It features a red header with the title 'Databáze' in large white letters. Below the header, the full name of the database is written in white. The main search area has a white background with a search input field containing the placeholder text 'Zadejte hledaný výraz'. Below the input field is a dropdown menu labeled 'Všechna pole' with a downward arrow. To the right of the dropdown is a red button with a magnifying glass icon and the text 'Hledat'. Below these elements is a link labeled 'Pokročilé vyhledávání'.

Databáze

Bibliografická databáze
bohemikálních tisků, rukopisů
a moderní literatury

Zadejte hledaný výraz

Všechna pole ▼

 Hledat

[Pokročilé vyhledávání](#)

Bibliografická data

Hesláře témat a žánrů

Alchymie

Architektura

Astrologie

Astronomie

Biblické texty

Bibliografie

Biografie

Biologie

Divadlo

Ekonomie

Etická výchova

Filologie

Filozofie

Fyzika

Gastronomie

Geografie

Geologie

Hagiografie

Historiografie

Homiletika

Hudba

Chemie

Christologie

Kramářské tisky

Lázeňství

Lékařství

Liturgika

Mariologie

Matematika

Náboženství

Pedagogika

Personalia

Poezie

Právo

Prosopografie

Próza

Publicistika

Slavnosti

Státověda

Technika

Teologie

Územní správa

Veterinární lékařství

Vojenství

Výtvarné umění

Zemědělství

Apologie

Atlasy

Bajky

Básnické texty

Cestopisy

Časopisy

Deníky

Disertace

Divadelní hry

Encyklopedie

Exempla

Gramatiky

Iluminované rukopisy

Kalendáře

Kancionály

Katalogy

Katechismy

Kázání

Konfese

Korespondence

Kosmografie

Kroniky

Legendy

Letáky

Libreta

Liturgické knihy

Martyrologia

Mapy

Minuce

Modlitební knihy

Notované texty

Náboženské texty

Noviny

Obrazové publikace

Odborná pojednání

Památníky

Písně

Polemiky

Populárně-naučné publikace

Postily

Pověrečné texty

Prózy

Pranostiky

Příležitostné texty

Slabikáře

Slovníky

Teze

Topografické dokumenty

Učebnice

Úřední texty

Zábavné publikace

Zpravodajské texty

Vyhledávací rozhraní VuFind

Bibliografické databáze

bohemikálních tisků, rukopisů a moderní literatury

Rejstříky

Jazyk ▼

Zpětná vazba

Všechna pole ▼

Hledat

Pokročilé vyhledávání

☒ Zachovat současné nastavení filtrů

Domovská stránka / Vyhledávání:

Databáze mezi výsledky:

- ☒ Bibliografie cizojazyčných tisků 32 495
- ☐ Kodikologická literatura 9 881
- ☐ Knihopis českých a slovenských tisků 19 654
- ☐ Knihovědná literatura 5 867
- ☐ Databáze bohemikálních rukopisů 2 200

Zobrazeny výsledky 1 - 10 z 32 495 pro vyhledávání: "

Seřadit podle

Relevance ▼

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

Další »

[3250]

1

Autor: Cicero, Marcus Tullius, 106 př. Kr.-43 př. Kr.
Název: Marci Tulij Ciceronis de Senectute Liber acri cura et diligentia
Magistri Joannis Cubitensis emendatus.
Nakladatelské údaje: Leipzig : Thanner, Jakob, 1510
Číslo BCBT: BCBT34078

2

Název: A Declaration of his higuess for a Collection relief ... of Protestant
of Poland, of Bohemia ...
Nakladatelské údaje: London, 1658
Číslo BCBT: BCBT14425067

3

Autor: Brant, Sebastian, 1457-1521
Název: Expositio omnium titulorum legalium
Nakladatelské údaje: Brno : [Konrad Stahl ; Preinlein, Matthias], 1488
Číslo BCBT: BCBT14425067

Upřesnit hledání

Odstranit filtry ▲

Databáze: Bibliografie
cizojazyčných tisků ✕

Rok vydání ▲

Od:

do:

Nastavit

Autor ▲

☐ Komenský, Jan Amos, 1592-1670 941

☐ Kraus, Johann, 1649-1732 120

Encyklopedie knihy

v českém středověku a raném novověku

- Tištěná kniha (cca 2500 hesel)
- Rukopisná kniha (cca 500 hesel)
- Uzavřena a zveřejněna v roce 2019

Daniel Adam z Veleslavína

Daniel Adam z Veleslavína (též DZW, 1546-1599) literárně činný tiskař a nakladatel, propagátor humanistické vzdělanosti a organizátor předbělohorského literárního života. Jako přední osobnosti domácí nakladatelské politiky se mu výrazného ocenění dostalo již od současníků. Jazykovou kulturu jeho tisků vyzdvihlo zvláště národní obrození. Také v minulém století se tiskařova činnost posuzovala povýtce jen pohledem filologicko nakladatelských aktivit a Adamův odkaz byl petrifikován s pietou mnohdy až škodlivou.

Daniel Adam pocházel z Prahy (proto se podepisoval též Adam Pražský). Zde také studoval na univerzitě (bakalářem 1568, mistrem 1569), kde v letech 1572-1576 působil jako profesor historie po svém učiteli Prokopu Lupáčovi. Koncem roku 1576 se oženil s Annou (zemř. 1605), nejstarší dcerou Jiřího st. Melantricha z Aventinu, a získal měšťanství na Starém Městě. Od 1578 užíval přídomek „z Veleslavína“ (dle rodiště svého otce) a **erb** (na štítu okřídlený kůň Pegas jako symbol duchovního vzletu, nad ním zavřená helmice s párem křídel, mezi nimiž hvězda a iniciály DZW). Působil v městské správě, na zemských sněmech zastupoval Staré Město, jako člen několika komisí účinkoval v důležitých náboženských jednáních na konzistoři podobojí i při sporech na univerzitní půdě. Pečlivým hospodařením nabyl několik domů, vinic a polností.

Poněvadž Adam chtěl být po svatbě zcela k dispozici tiskárně, pedagogickou kariéru formálně ukončil (stejně jako 1549 basilejský typograf Johann Oporinus a jiní zahraniční kolegové), aniž by však kolegiální vztahy s univerzitou přerušil. Provozu Melantrichovy dílny se neúčastnil jen v roli literárního poradce, autora, překladatele a editora. Z archivních pramenů víme, že také zastupoval stárnoucího a nemocného tchána (zemř. 1580) jako „stínový“ **principál**. Již dva roky po svatbě nacházíme v impresech dvou publikací Adamovo jméno vedle jména Melantrichova: na vlastním díle *Kalendář historický* (Praha 1578) a Valentin Šubar *Kázání o hrozném kometě, kteráž se začala ukazovati ... léta Páně ec. LXXVII.* (Praha 1578). Počínaje tímto obdobím až do úmrtního roku nového majitele tiskárny Jiřího Melantricha ml. (1586) podepsal Adam svým jménem na 30 dalších českých a latinských publikací. Z toho plyne, že přinejmenším již 1578 měl statut **tovaryše** s určitým podílem na hospodaření firmy.

Bližší okolnosti provávající Adamův vstup do **kultitiskařského řemesla** však neznáme. Tiskárnu, kterou během vleklých sporů o dědictví vedl, získal do vlastnictví díky obratnému manévrování a tolerantnímu postupu přátelsky nakloněné staroměstské rady až tři roky po smrti Jiřího Melantricha ml. (1589), jehož dluhy splácel ještě sedm let. Výrobní kapacitou, úrovní **typografie**, ba i

Daniel Adam z Veleslavína ⁶³ na Balzerově rytině (Praha po 1782). Balzer, Jan Jiří: 87 Abbildungen böhmischer und mährischer Gelehrten und Künstler (Praha, Jan Nepomuk Ferdinand Schönfeld po 1782). Tabule 63 otiskána z desky pro druhý díl Pelcových Abbildungen (1775). Antikvariát Meissner (Praha).

Supralibros (rukopisná kniha)

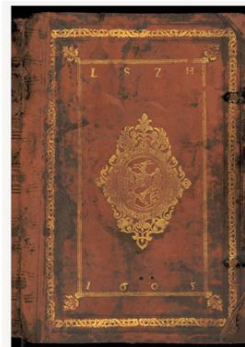
Soudobá renesanční vazba českého původu. Dřevěné desky s usňovým pokryvem zdobeným slepotiskem. Ve vnitřním poli zlateně znakové supralibros pana Jana Zajíce z Házmburka ze 40. let 16. stol., nahoře s jeho monogramem. „I[OHANNES] DE H[ASENBURG]“, dole s textem „G[ENER]OSUS AC M[AGN]IFICUS D[OMINUS] IOAN[NES] DE HAZENBUR[G]“

Renesanční vazba z knihovny premonstrátského kláštera v Teplé. Do přední desky je vedle titulu a datace 1577 vyraženo i jmenné supralibros tehdejšího opata Johanna Mauksöniga. Národní knihovna ČR, sign. Teplá D 75, detail přední desky

Označení majitele knihy na deskách vazby, provedené nejčastěji slepotiskem či zlatením, popř. malováním. Supralibros plnila stejně jako vlastnické poznámky ochrannou funkci drahé knihy, ale měla i bibliofilsko-reprezenční význam. Častěji začala být užívána od přelomu 15. a 16. století, u nás až od čtyřicátých let 16. století. Vznik supralibros souvisí s velkým rozvojem osobních knihoven na přelomu středověku a novověku a zvýšenou potřebou rodové i osobní reprezentace. Rozlišujeme supralibros heraldická s majitelovým erbem, jmenná s plným jménem majitele knihy nebo jen iniciálová, která vedle počátečních písmen majitelova jména nejednou obsahovala i počáteční písmena jeho titulu. Do předních desek býval někdy vytlačen i portrét majitele. Supralibros jsou cenným prvkem, který nám dnes pomáhá rekonstruovat původní knižní celky rozptýlené do řady pamětových institucí.

Lit.: HAMANOVÁ, P.: Z dějin knižní vazby od nejstarších dob do konce 19. století. Praha 1959, s. 107–116; HAMANOVÁ, P.: O několika českých supralibros. In: Historická knižní vazba 1, 1962, s. 9; LIFKA, B.: Exlibris a supralibros v českých korunních zemích v letech 1000 až 1900. Praha 1982; NUSKA, B.: Renesanční knihaři, knižkupci a knihovny. In: Česká kniha v proměnách staletí (ed. M. Bohatcová). Praha 1990, s. 259–262.

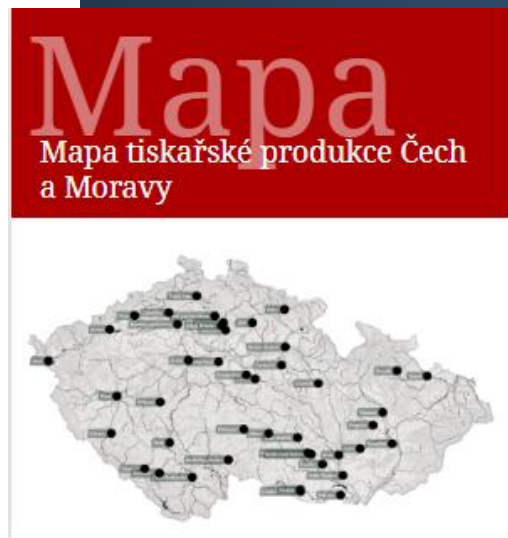

Přední deska renesanční vazby zdobené zlatením s iniciálovým supralibros LSZH a heraldickým supralibros - kosodélníková kartuší, do níž je zasazen štít s jelenem ve skoku. Starší opis Trojanské kroniky, který roku 1605 nechal převázet a opatřit svým supralibros rytíř Ludvík Šturm z Hirsfeldu. Národní knihovna ČR, sign. XXIII.D.1, přední deska

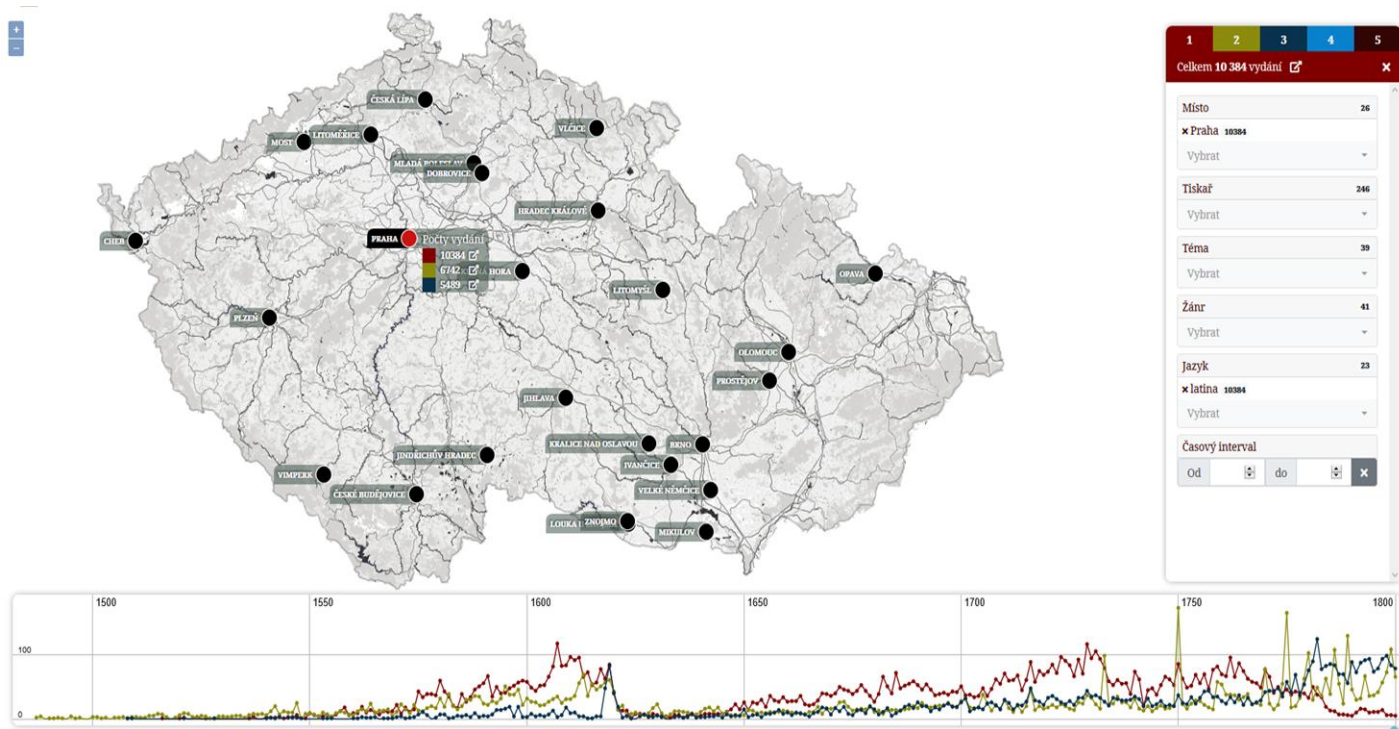
Mapa tiskařské produkce

Čech a Moravy do roku 1800

- Bibliografická data z KPS & BCBT
- Interaktivní komponenty
- Kombinace filtrů & komparace
- Provázání s encyklopedickými hesly
- Provázání s bibliografickými databázemi

Mapa tiskařské produkce Čech a Moravy

Encyklopedie

Cheb

Cheb město v Čechách spjaté s dějinami tištné knihy již od 15. století. Před polovinou století se zde narodil Johann Senenschenkielt, zakladatel knihtisků v Norimberku. Archivní prameny z let 1485-1495 dokládají činnost Mše nezmýšlného „Buchfiliera“ (či knihtiskopce Linhartu Sedra (od Ser)). Stali literatury, opíraje se opět o soudobé prameny, za zakladatele knihtisků v Chebu považuje Johanna Frimlreina, jehož činnost byla údajně spjata s léty 1508-1509. Blíží doklady o Frimlreimově působení v Čechách či v Německu přesněji nesvědčí. Za prvního tiskáře, jehož produkce se dodnes dochovala, lze tak považovat Nitence Hansa Burgera, činného 1571-1579. Burger v letech 1572-1573 působil společně s knihtiskem Michaellem Mühlmaierem, který pak krátce provozoval též samostatně (1574-1575). Mühlmaierovo tiskárnu získal knihtiskář Nitence Johannes Prens (od Pny). Tiskl údajně 1575-1578, ale jeho produkce se téměř nedochovala. Essensweinův knihtisk informuje, že v druhé polovině století se výroba knižních karet živil Václav (Wenzel) Sigel. V letech 1576-1593 byl činný Klement Steflm, nejstarší chebský tiskár a knihtiskopce domácího původu. Jím v Chebu knihtiskářské aktivity, udržované městem radou a státní mocí z obavy před šířením německé nekatolické a protihabsburské literatury, nadlouho vydržely. Povelmi obnovit německý knihtisk získal roku 1608 až Mikoláš Dester, jehož rodina pokračující linií Oravských, Fritschů, Koberských a Gohlharův tiskárnu dělala až do 19. století.

Lit.: BAĐUROVÁ, A.: Rudolfinský knihtisk v Bibliografii cizojazyčných bohemistických tisků z let 1501-1800. Knihy a dějiny 4/1, 1997, s. 21-39; BOK, V.: Zum deutschsprachigen Buchdruck des 16. Jahrhunderts in den böhmischen Ländern. In: Studien zum Humanismus in den böhmischen Ländern, Teil I (Hrsg. von H. B. Harder und H. Roth). Köln-Wien 1988, s. 243-259; BOK, V.: Zur deutschen Literatur des 16. Jahrhunderts in den böhmischen Ländern. In: Deutsche in den böhmischen Ländern (Hrsg. von H. Roth). Köln-Weimar-Wien 1992, s. 125-141; EIS, G.: Die Anfänge des süddeutschen Buchdrucks. Süddeutsche Monatshefte 1940, s. 110-115; ESSENWEIN, A.: Katalog der im Germanischen Museum befindlichen Kartenspiele. Nürnberg 1886; KORB, Fr.: Knihknihtisk v Chebu. In: Chebsko. Cheb 1959, s. 87-101; POHL, J.: Eigner Buchdruck im 16. Jahrhundert. Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 49, 1911, s. 189-204; SEIGL, K.: Die Geschichte der Buchdruckerkunst in Eger von ihren ersten Anfängen bis zur Gegenwart. Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 68, 1910, s. 136-151; VOELZ, J.: Jak vypadala činnost vyhraňed německých knihtiskářů v Mostu a v Chebu v letech 1780-1785. Časopis československých knihovníků 2, 1923, s. 224-229.

Lit.: BENZING (Buchdruckerei) 97-98, Cheb in typographischen Literaturvergangenheit. In: Index-Ausstellung. Catalogue des expositions universelles impressionem. Tertio pars. Vol. 3. Baden-Baden 1992, s. 59; CHYBA 148-149 = CHYBA, K.: Slovnik knihtiskářů v Československu od nejstarších dob do roku 1860. Příloha Šternika Památníku národního písemnictví Státního knihtiskárny, roč. 1-19. Praha 1966-1984.

Auto: Iveta. Petr Vot.

Zdroj: Petr Vot. Encyklopedie knihy: mrtví knihtisk a přibuzné obory mezi polovinou 15. a počátkem 19. století. Praha 2006.

Bibliografické databáze

1 2 3 4 5

Celkem 5 720 vydání

Místo 23
Vybrat

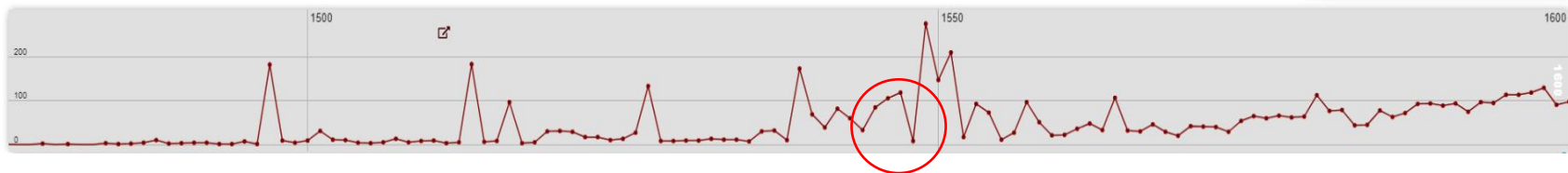
Tiskář 115
Vybrat

Téma 42
Vybrat

Žánr 43
Vybrat

Jazyk 14
Vybrat

Časový interval
Od 0 do 1600

12345

Celkem 88 vydání

Místo46

✕ Prostějov 88

Vybrat

Tiskař8

Vybrat

Günther, Jan, -1567 (44)
Aorg, Kašpar, asi 1500-1562 (25)
Olivetský z Olivetu, Jan, -1547 (3)
Kompozitor, Václav, -asi 1567 (2)
Oujezdecký, Alexandr, -1577 (2)
Hájek, Pavel, činný 16. století (1)
Klug, Josef, -1552 (1)
Šefránek, Štěpán, činný 16. století (1)

12345

Celkem 88 vydání

Místo46

✕ Prostějov 88

Vybrat

Tiskař8

Vybrat

Téma21

Vybrat

teologie (22)
homiletika (11)
náboženství (11)
etická výchova (6)
filologie (6)
christologie (5)
lékařství (5)
neologie (5)

12345

Celkem 88 vydání

Vybrat

Tiskař8

Vybrat

Téma21

Vybrat

Žánr26

Vybrat

Jazyk5

Vybrat

čeština (76)
latina (14)
němčina (3)
hebrejščina (1)
řečtina (1)

Oborový rozcestník

Knihovněda.cz

@knihoveda.cz · Komunita

Aktuality:

Zobrazit vše

22. 4. 2025 | AKCE

Velikonoce v barokní literatuře

Další z pravidelného cyklu literárně hudebních pořadů Miloše Sládka z české barokní a novověké literatury tentokrát na téma *Velikonoce v barokní literatuře*. Ve **středu 23. 4. 2025 od 18 hodin** v Muzeu literatury.

22. 4. 2025 | AKCE

Tvoření literaturou – druhý večer

Ústav pro českou literaturu AV ČR a Památník národního písemnictví pořádají cyklus tří čtvrtěčních večerů v Muzeu literatury – ke knize *Tvoření literaturou*. Společné dějiny česky a německy psané literatury českých zemí (1760–1920). Druhý večer proběhne **24. 4. od 18 hodin**.

7. 4. 2025 | VÝSTAVY

Kristova cesta na Golgotu ulicemi Jeruzaléma

Výstava restaurovaného grafického listu Johanna Daniela Herze staršího (1693–1754) – Pohled na Jeruzalém s Kristovými pašijemi – z doby kolem roku 1735 se koná od **10. 4. 2025 do 6. 7. 2025** v Arcidiecézním muzeu Olomouc, (kaple sv. Jana Křtitele).

2. 4. 2025 | CALL FOR PAPERS

Předmět dokonalosti v raném novověku

Odborný workshop *Předmět dokonalosti v raném novověku* pořádá Oddělení pro kmeniologii a intelektuální dějiny raného novověku FLÚ AV ČR v rámci programu „Strategie AV21 Moc předmětů:

Materialita mezi minulostí a budoucností“ ve spolupráci s Knihovnědným oddělením KNAV ČR a Městskou knihovnou Klatovy. CFP do **30. dubna 2025!**

2. 4. 2025 | KONFERENCE, SEMINÁŘE, WORKSHOPY

4th International Provenance Conference

BookCollections.

Ve dnech **24.–25. dubna 2025** se bude konat 4. mezinárodní provenienční konference ve Wrocławu, Ossolineum, na téma rozptýlených knihoven: *Dispersed Libraries. (Post)war Fates of Early Printed*

2. 4. 2025 | CALL FOR PAPERS

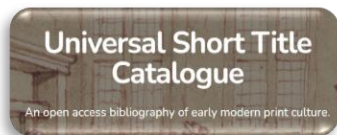
From Caspar Elyan to cyberspace. The 550th anniversary of printing in the Polish language

Call for papers do 25. dubna 2025! V roce 2025 uplyne 550 let od vydání knihy *Statuta synodalia Wratislaviensia*, kterou vytiskl Kasper Elyan, a která obsahuje první tištěný text v polštině (Otče náš,

Zdrávas Maria a Vyznání víry). Mezinárodní konference „From Caspar Elyan to cyberspace. The 550th anniversary of printing in the Polish language“ bude příležitostí pro odbornou reflexi dějin tištěného slova ve Slezku a Polsku v širokém historickém, jazykovém a teologickém kontextu.

Sdílení a poskytování bibliografických dat

Knižní ilustrace v digitálním světě

“e-ilustrace” a digitální nástroje pro identifikaci, popis a výzkum vizuálního média

Helena Žáčková
Knihovna AV ČR

e-ilustrace

ONLINE DATABÁZE ČESKÉ KNIŽNÍ ILUSTRACE RANÉHO NOVOVĚKU

Vyhledávání

Česká knižní ilustrace v raném novověku

(Projekt TAČR TL05000157)

Řešitelé & projektoví partneři

- Knihovna Akademie věd ČR (BCBT)
- Národní knihovna ČR (KPS)
- InQool a.s.

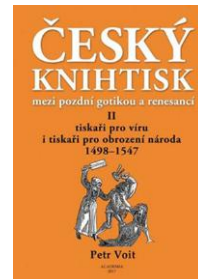
- Digital Humanities@Oxford – Visual Geometry Group, University of Oxford

Evidence ilustračního materiálu

VOIT, Petr. *Český knihtisk mezi pozdní gotikou a renesancí I. Severinsko-kosořská dynastie 1488-1557.*

VOIT, Petr. *Český knihtisk mezi pozdní gotikou a renesancí II. Tiskaři pro víru a tiskaři pro obrození národa 1498-1547.*

URBÁNKOVÁ, Emma. *Soupis prvotisků českého původu.*

6000+ obrazových dokumentů

400+ knih z let 1481-1570

5 pracovních ploch

**3 digitální nástroje (ICONCLASS, VISE,
MIRADOR)**

On-line databáze e-ilustrace.cz

≡ e-ilustrace

VYHLEDÁVÁNÍ

ICONCLASS

TÉMATY

VIŠE

VÝSTAVY

ENG

Q Vyhledejte výraz...

Vše

+ Přidat další

Filtrování výsledku

Rok

1481

1570

Kdo

Vyhledej osobu

Co

Vyhledej

Kde

Vyhledej místo

☐ Dostupné v IIIF formátu

Nápověda

1481 - 1570 x

Knihy

Ilustrace

25

Název (Knihy) A-Z

1

2

...

245

Počet záznamů: 6123

K01098_IL157

**Abakuk na akantovém trůně, v levé ruce nápisová páska
"Abakuck."**

Schön, Erhard,

Praha : Pavel Severýn z Kapí Hory, 1529, 5. května

K01101_IL091

**Abakuk stojící před králem, po stranách dvořané, vlevo vzadu
město**

MS

Praha : Bartoloměj Netolický z Netolic ; Jiří Melantrich z Aventýna starší,
1549

K01099_IL126

**Abakuk stojící před králem, po stranách dvořané, vlevo vzadu
město**

Můj výběr

On-line databáze e-ilustrace.cz

✕ ZAVŘÍT

PROJEKT

TEAM & PARTNEŘI

KONTAKT

NÁPOVĚDA

PŘIHLÁSIT SE →

VYHLEDÁVÁNÍ

ICONCLASS

TÉMATA

VIŠE

VÝSTAVY

ENG

Q Vyhledejte výraz...

Vše

+ Přidat další

1481 - 1570 ✕

Knihy

Ilustrace

25

Název (Knihy) A-Z

1

2

...

245

Počet záznamů: 6123

K01098_IL157

**Abakuk na akantovém trůně, v levé ruce nápisová páska
"Abakuck."**

Schöen, Erhard,

Praha : Pavel Severýn z Kapí Hory, 1529, 5. května

K01101_IL091

**Abakuk stojící před králem, po stranách dvořané, vlevo vzadu
město**

MS

Praha : Bartoloměj Netolický z Netolic ; Jiří Melantrich z Aventýna starší,
1549

K01099_IL126

**Abakuk stojící před králem, po stranách dvořané, vlevo vzadu
město**

Můj výběr

- ❑ Vyhledávání v ilustracích a knihách
- ❑ Vyhledávání v ilustracích pomocí ICONCLASS
- ❑ Tematické vyhledávání v ilustracích
- ❑ Vyhledávání na základě obrazové podobnosti
- ❑ Výstavní modul

Vyhledávání

Q Vyhledejte výraz...

Vše

+ Přidat další

Filtrování výsledku

Rok

1481

1570

Kdo

Jiří, svatý, (vyobrazeno) x

Co

Vyhledej

Kde

Vyhledej místo

☐ Dostupné v IIIF formátu

Nápověda

Jiří, svatý, (vyobrazeno) x

1481 - 1570 x

Odstranit vše x

Knihy

ilustrace

25

☰

☐

Název (Knihy) A-Z

Jiří sv.

Springinklee, Hans,
Praha : Bartoloměj Netolický z Netolic. 1550. 16. dubna

K03171_IL028

Jiří sv.

Springinklee, Hans,
[Norimberk] : [Hieronymus Hölzel] : Jan Mantuán Fencí, 1520

INC019_IL059

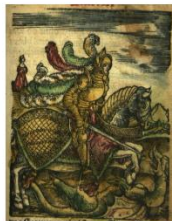
Jiří sv.

Mistr Posledního soudu
Praha : [Tiskár Pražské bible]. 1495

Můj výběr

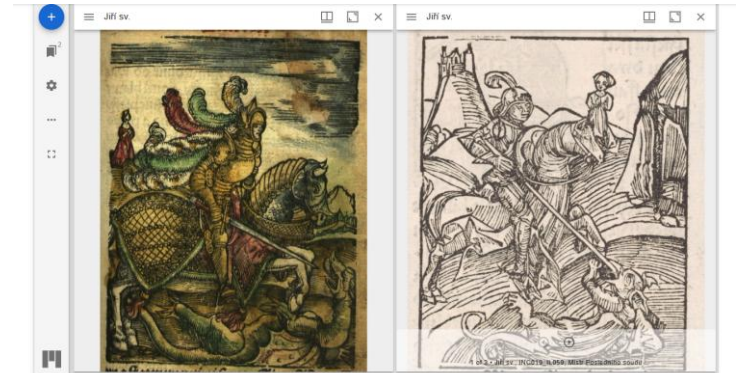
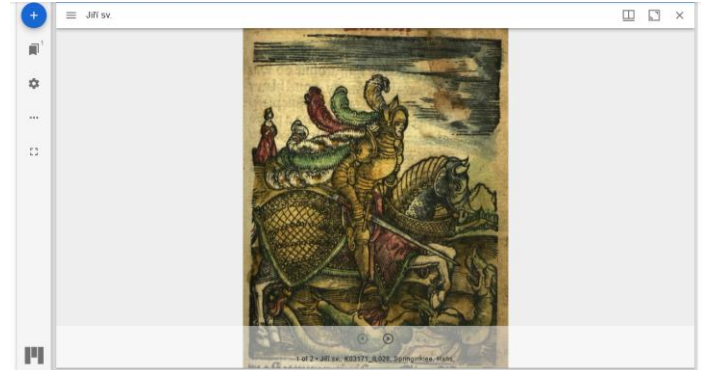
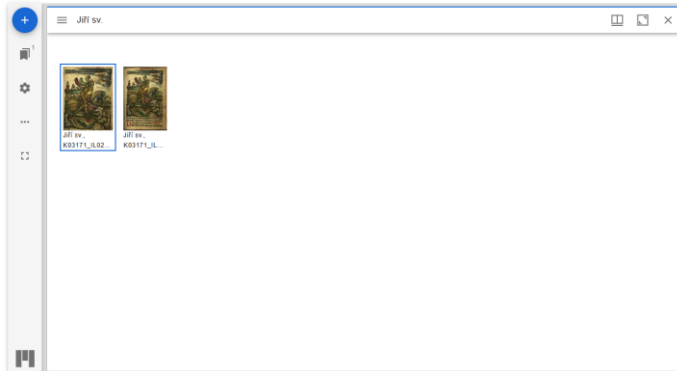
Metadata a linkování

- ❑ **Bibliografické údaje**
Identifikátor
Autor, tiskař, původci
Umístění, rozměr a technika
Údaje o vydání a štočku
Exemplář
- ❑ **Ikonografický popis**
ICONCLASS
Věcný a jmenný popis
Klíčová slova
- ❑ **Linkování**
knihoveda.cz (KPS-BCBT)
Zdrojový dokument (kniha)
Související ilustrace
Permalink
IIF Manifest

Prohlížeč MIRADOR

- ❑ Mirador v záznamu
- ❑ IIIF manifest
- ❑ Funkce *Můj výběr* (po přihlášení)

ICONCLASS

klasifikační systém pro popis, vyhledávání a výzkum vizuálních motivů

7 Bible

71 Old Testament

71A Genesis from the creation to the expulsion from paradise, and later years of Adam and Eve

71A4 Temptation and Fall (Genesis 3:1-7)

71A42 Temptation and Fall (scenes with both Adam and Eve)

Search with these related keywords:
Eden, fruit, tree of knowledge, apple, serpent, Genesis 03, Old Testament, bible, Eve, God, Adam, temptation, fall, Genesis

Adam never eaten

71A421 Eve takes the fruit from the serpent (or the tree) in the presence of Adam (who may be trying to stop her)

71A422 Eve offers the fruit to Adam

71A423 Adam and Eve holding (and possibly eating) the fruit

71A424 Adam and Eve discover their nakedness; they cover themselves with their hands or with leaves

71A425 variant

71A426 Holy Trinity

71A427 Mary

71A428 angel(s)

71A429 devil(s)

71A430 diabol(s), supplicant(s), whether or not with patron saint(s)

Here is a random sample of 49 images, of the 61 in total.

The Warburg Institute Iconographic Database 2024, s.v. The Serpent seduces Adam and Eve (Gen. 3:1-6)

E. Kirschbaum (ed.) *Lexikon der christlichen Ikonographie* (published 1968-1972; Online edition: 2027) (vols I-IV: Allgemeine Ikonographie; vol V-VIII: Ikonographie der Heiligen) 2021, Freiburg im Breisgau III 308 (NACKTHET)

[Exhibition catalogue] *Der Mensch um 1500. Werke aus Kirchen und Kunstsammlern. Staatliche Museen preussischer Kulturbesitz* (i.p. 80) 1977, [Berlin]

L. Wuyts
De 'Zondeval' in de huwelijksymboliek. Ikonografische aantekeningen bij een Noordhollandse familieportret van 1559. [The Fall of Man in marriage symbolism. On the iconography of a northern Dutch family portrait of 1559]
1976, Jaarboek van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen
189-195

P. Diemer
Stil und Ikonographie der Kapelle von Ste.-Madeleine, Vézelay
(dissertation) (i.p. 345) 1975, Heidelberg

J. R. López de los Mozos
Mitología en la iglesia románica de Pinilla de Jadraque
1975, Wad-al-Hayara
39-49

V. Lassel
Deux reliefs romains inédits représentant des scènes de l'histoire d'Adam et Eve, Fs. André Dupont
1974, Montpellier
185-192

A. Ronen
An antique prototype for Michelangelo's 'Fall of man'
1974, *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes*
356-358

K. Schubert
Sündenfall und Vertreibung aus dem Paradies in der Katakombe der Via Latina im Lichte der jüdischen Tradition
1974, *Kairos. Zs. f. Religionswiss. und Theologie*
14-18

J. B. Knipping *Iconography of the counter reformation*

- popis a klasifikace objektů, lidí, abstraktních pojmů a událostí pomocí alfanumerického kódu + slovního popisu
- provázaná síť ikonografických témat a pojmů
- 10 základních tematických kategorií
- hierarchická struktura
- 40.000 pojmů + 14.000 klíčových slov

7 Bible

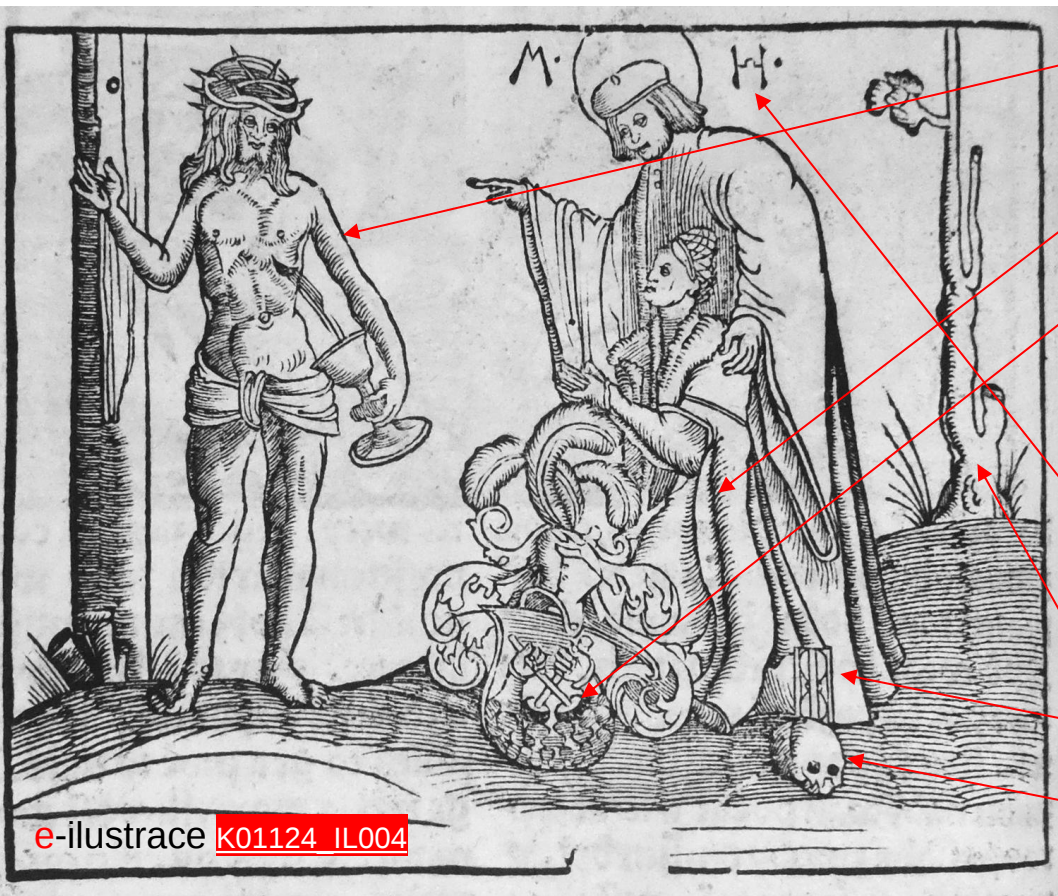
71 Old Testament

71A Genesis from the creation to the expulsion from paradise, and later years of Adam and Eve

71A4 Temptation and Fall (Genesis 3:1-7)

71A42 Temptation and Fall (scenes with both Adam and Eve)

Příklad popis obrázku v databázi e-ilustrace

e-ilustrace **K01124 IL004**

[11D3251](#) Christ with chalice, and bread or Host

[11Q7324](#) the Eucharist ~ the fourth of the seven sacraments

[49M123](#) printer

[49M431](#) device (trade-mark of printer or publisher)

[44A1](#) coat of arms (as symbol of the state, etc.)

[49L16](#) letter combinations such as letterword, anagram, letter square, monogram, etc.

[61B2\(HUS, Jan\)](#) historical person (HUS, Jan)

[25G3\(+37\)](#) trees (+ dying plant)

[23U22](#) hourglass

[11R71](#) skull as symbol of 'Vanitas'

[31E13](#) 'Ars moriendi'

ICONCLASS propojení obrazových sbírek v praxi

- klasifikováno ca 2.000.000 obrázků (malba, kresba, grafika, ilustrace, emblémy, vitráže)
- významné zahraniční instituce (RKD, HAB, BSB)
- online projekty

[Lexikon der christlichen Ikonographie online](#)

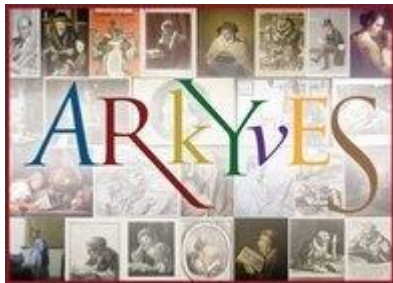
[Biblia Sacra](#)

[Emblematica Online](#)

[British Book Illustrations](#)

[Medieval Illuminated Manuscripts](#)

[Virtuelles Kupferstichkabinett](#)

[Arkyves](#)

Témata

Klíčová slova

Kdo

Kdo

Co

Vyhledej

☐ Lidé a postavy (511)

☒ Místa (554)

☐ Předměty (102)

☐ Rostliny (18)

☐ Vojenství (22)

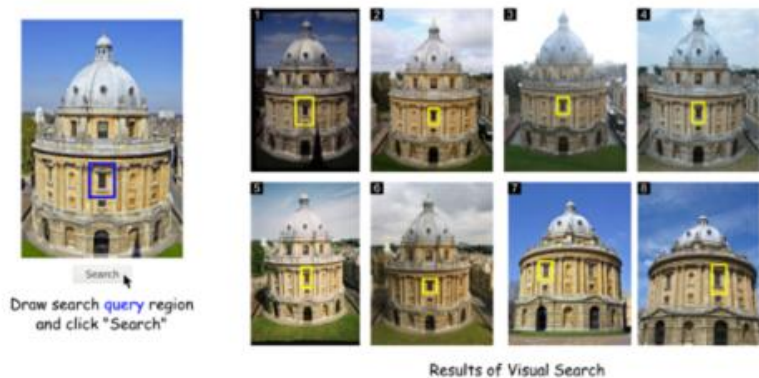
☐ Zvířata (87)

← MÍSTA

Můj výběr

WISE Image Search Engine – vizuální vyhledávač

vyhledávání podle obrázku

z databáze e-ilustrace/podle nahraného obrázku

Query: [REC_K17106_IL077_illustration.jpg](#)

Search Results

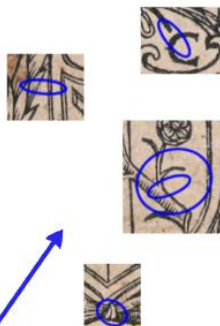

Visual Geometry Group, Oxford University

- technologie počítačového vidění

visual words

k nalezení otisků
tétož štočku

Query: [REC_K01124_IL004_illustration.jpg](#)

výsledek

oběh štočků
vztahy mezi vydavateli
distribuce obrazového
materiálu
datace nedatovaných tisků

Jak využívat nástroj výstavy?

Zahodit změny

Uložit a zobrazit

Uložit výstavu

Název výstavy

Druh vzhledu výstavy

☒ Album ☐ Storyline ☐ Slider

Úvod (volitelné – maximálně 750 znaků)

B I U " H₁ H₂ ☰ ☷ Normal ↕ Normal ↕ A T_x

Vyhledat ilustraci

×

sv. Jiří

Jiří sv. rok 1516

Přidat do výstavy

Jiří sv. rok 1516

Přidat do výstavy

Jiří sv. rok 1495

Přidat do výstavy

Jiří sv. rok 1516

Přidat do výstavy

Nenašli jste, co jste hledali? [Přejděte na pokročilé vyhledávání](#) a použijte funkci Můj výběr.

Přidat ilustraci

Vyhledat ilustraci

Z mého výběru

Veřejné výstavy

Výstavy

Veřejné výstavy

Ilustrace v e-ilustraci

Autor: Markéta Kučerová

Vytvořeno: 08. 10. 2024

David a Batšeba

Autor: Markéta Kučerová

Vytvořeno: 29. 02. 2024

Závěr e-ilustrace: propojení výzkumu, vzdělávání a zpřístupnění kulturního dědictví

- Poprvé kompletně zpřístupněn obrazový doprovod v nejstarší bohemikální produkci.
- Více než 6000 obrázků s metadaty dostupných online.
- Systematická ikonografická analýza s využitím ICONCLASS podle mezinárodních standardů.
- Možnost zkoumat šíření motivů, opakované používání štočků či kulturní transfer.
- Nástroj pro identifikaci, katalogizaci a zpřístupnění obrazového materiálu.
- Podpora výuky dějin umění, kulturních studií a digitálních metod.

550.

výročí uvedení knihtisku do českých zemí

In Nova Plzna : [impressor Statutorum Arnesti], 1476, 26. dubna

Knihovněda.cz

e-ilustrace.cz

Vojtěch Šícha sicha@lib.cas.cz

Helena Žáčková zackova@lib.cas.cz